

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
MACIEJ SZPUNAR
της 23ης Απριλίου 2020¹

Υπόθεση C-73/19

**Belgische Staat, εκπροσωπούμενο από τον Minister van Werk, Economie en Consumenten,
αρμόδιου για το Buitenlandse handel,
Belgische Staat, εκπροσωπούμενο από τον Directeur-Generaal van de Algemene Directie
Economische Inspectie,
Directeur-Generaal van de Algemene Directie Economische Inspectie
κατά
Movic BV,
Events Belgium BV
Leisure Tickets & Activities International BV**

[αίτηση του hof van beroep te Antwerpen (εφετείου Αμβέρσας, Βέλγιο)
για την έκδοση προδικαστικής απόφασης]

«Προδικαστική παραπομπή – Δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις – Διεθνής δικαιοδοσία και εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις – Έννοια των “αστικών και εμπορικών υποθέσεων” – Αγωγή παραλείψεως ασκηθείσα από δημόσια αρχή με σκοπό την προστασία των συμφερόντων των καταναλωτών»

I. Εισαγωγή

1. Στην απόφαση της 1ης Οκτωβρίου 2002, Henkel², το Δικαστήριο έκρινε ότι ένδικη διαφορά στο πλαίσιο της οποίας ασκείται αγωγή παραλείψεως της χρήσεως καταχρηστικών ρητρών από ένωση προστασίας των καταναλωτών εμπίπτει στην έννοια των «αστικών και εμπορικών υποθέσεων», η οποία ορίζει το πεδίο εφαρμογής της πλειονότητας των νομοθετικών πράξεων της Ένωσης όσον αφορά το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο. Με την προδικαστική του παραπομπή, το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να αποφανθεί εάν εμπίπτει ομοίως στην ως άνω έννοια τυχόν ένδικη διαφορά στο πλαίσιο της οποίας οι δημόσιες αρχές κράτους μέλους ασκούν αγωγή αφορώσα αθέμιτες πρακτικές στην αγορά και/ή εμπορικές πρακτικές.

¹ Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

² C-167/00 (EU:C:2002:555, σκέψη 30).

II. Το νομικό πλαίσιο

A. Το δίκαιο της Ένωσης

2. Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 1215/2012/ΕΚ³, ο κανονισμός αυτός «εφαρμόζεται σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, ανεξάρτητα από το είδος του δικαστηρίου. Δεν καλύπτει, ιδίως, φορολογικές, τελωνειακές ή διοικητικές υποθέσεις ή την ευθύνη κράτους για πράξεις ή παραλείψεις κατά την άσκηση της κρατικής εξουσίας (acta jure imperii)».

B. Το βελγικό δίκαιο

1. Ο νόμος της 30ής Ιουλίου 2013

3. Το άρθρο 5, παράγραφος 1, του νόμου της 30ής Ιουλίου 2013 για τη μεταπώληση εισιτηρίων για εκδηλώσεις (*Moniteur belge* της 6ης Σεπτεμβρίου 2013, σ. 63069, στο εξής: νόμος της 30ής Ιουλίου 2013) απαγορεύει την κατά συνήθεια μεταπώληση εισιτηρίων για εκδηλώσεις, την κατά συνήθεια προσφορά μεταπωλήσεως εισιτηρίων για εκδηλώσεις, καθώς και την παροχή των μέσων που χρησιμοποιούνται για την κατά συνήθεια μεταπώληση εισιτηρίων. Επίσης, το άρθρο 5, παράγραφος 2, του ίδιου νόμου απαγορεύει την κατά συνήθεια μεταπώληση εισιτηρίων σε τιμή που είναι υψηλότερη από την τελική του τιμή.

4. Κατά το άρθρο 14 του ίδιου νόμου, ο πρόεδρος του εμποροδικείου διαπιστώνει την τέλεση πράξης η οποία αποτελεί παράβαση του άρθρου 5 και διατάσσει την παύση της. Η εν λόγω διάταξη ορίζει ότι η αγωγή παραλείψεως ασκείται με πρωτοβουλία του Υπουργού ή του Γενικού Διευθυντή της Γενικής Διεύθυνσης Ελέγχου και Διαμεσολάβησης της *Service public fédéral de l'économie, PME (petites et moyennes entreprises), des classes moyennes et de l'énergie* (ομοσπονδιακής δημόσιας υπηρεσίας για την οικονομία, τις ΜΜΕ, τις μεσαίες τάξεις και την ενέργεια), ή των ενδιαφερομένων.

2. Ο κώδικας οικονομικού δικαίου

5. Το Βιβλίο VI του *Wetboek van economisch recht* (κώδικα οικονομικού δικαίου) της 28ης Φεβρουαρίου 2013 (ως είχε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης, στο εξής: ΚΟΔ) περιέχει, στον τίτλο 4 αυτού, το κεφάλαιο 1, σχετικά με τις «Αθέμιτες εμπορικές πρακτικές έναντι των καταναλωτών», του οποίου τα άρθρα VI.92 και VI.100 συνιστούν εφαρμογή της οδηγίας 2005/29/ΕΚ⁴. Στο πλαίσιο αυτό, τα άρθρα VI.100, VI.97, VI.99 και VI.93 του εν λόγω κώδικα καθορίζουν ορισμένες αθέμιτες εμπορικές πρακτικές.

6. Κατά το άρθρο XVII του ΚΟΔ, ο πρόεδρος του εμποροδικείου διαπιστώνει την τέλεση πράξης, ακόμη και ποινικά κολάσιμης, η οποία αποτελεί παράβαση των διατάξεων του εν λόγω κώδικα, υπό την επιφύλαξη ορισμένων ειδικών διατάξεων, και διατάσσει την παύση της. Το άρθρο XVII.7 του ΚΟΔ ορίζει ότι η αγωγή που ασκείται δυνάμει του άρθρου XVII.1 του ως άνω κώδικα ασκείται με πρωτοβουλία, ιδίως, των ενδιαφερομένων, του Υπουργού ή του Γενικού Διευθυντή της Γενικής

3 Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2012, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 2012, L 351, σ. 1).

4 Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2005, για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές των επιχειρήσεων προς τους καταναλωτές στην εσωτερική αγορά και για την τροποποίηση της οδηγίας 84/450/ΕΟΚ του Συμβουλίου, των οδηγιών 97/7/ΕΚ, 98/27/ΕΚ και 2002/65/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ) 2006/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (στο εξής: οδηγία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές) (ΕΕ 2005, L 149, σ. 22).

Διεύθυνσης Ελέγχου και Διαμεσολάβησης της Ομοσπονδιακής Δημόσιας Υπηρεσίας για την οικονομία, τις ΜΜΕ, τις μεσαίες τάξεις και την ενέργεια, καθώς και ενδεχομένως ενώσεως έχουσα ως σκοπό την προστασία των συμφερόντων των καταναλωτών, εφόσον επιδιώκει δικαστικά την προστασία των συλλογικών συμφερόντων τους κατά το καταστατικό της.

III. Η διαφορά της κύριας δίκης, το προδικαστικό ερώτημα και η ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασία

7. Το 2016 οι βελγικές αρχές άσκησαν δύο αγωγές παραλείψεως, εκδικαζόμενες κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, κατά των καθών Movis BV, Events Belgium BV, Leisure Tickets & Activities International BV, εταιριών ολλανδικού δικαίου.

8. Οι ως άνω αγωγές είχαν ως αιτήματα:

- πρώτον, να αναγνωριστεί ότι οι καθών εταιρίες μεταπωλούσαν στο Βέλγιο, μέσω των διαδικτυακών τους τόπων, εισιτήρια για εκδηλώσεις σε τιμή υψηλότερη από την τιμή του εισιτηρίου που αναγραφόταν στο εισιτήριο του αρχικού πωλητή, διαγράφοντας την αρχική τιμή του εισιτηρίου και το όνομα του αρχικού πωλητή, και ότι οι εν λόγω πράξεις αποτελούν παραβάσεις των διατάξεων του άρθρου 4, παράγραφος 1, του άρθρου 5, παράγραφος 1, και του άρθρου 5, παράγραφος 2, του νόμου της 30ής Ιουλίου 2013 και των άρθρων VI.100, VI.97, VI.99 και VI.93 του ΚΟΔ, ενδεχομένως σε συνδυασμό με τα άρθρα 193b έως 193g του Βιβλίου VI του Nederlands Burgerlijk Wetboek (ολλανδικού Αστικού Κώδικα)·
- δεύτερον, να διαταχθεί η παύση των εν λόγω παραβάσεων·
- τρίτον, να διαταχθούν μέτρα δημοσιοποιήσεως της εκδοθησομένης αποφάσεως με έξοδα των εταιριών ολλανδικού δικαίου·
- τέταρτον, να επιβληθεί χρηματική ποινή ύψους 10 000 ευρώ για κάθε διαπιστούμενη παράβαση από την επίδοση της αποφάσεως και, τέλος,
- πέμπτον, να κριθεί ότι οι παραβάσεις μπορούν να διαπιστωθούν βάσει απλού πρακτικού συνταχθέντος από εξουσιοδοτημένο υπάλληλο της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικού Ελέγχου σύμφωνα με τα άρθρα XV.2 επ. του ΚΟΔ.

9. Οι καθών προέβησαν ένσταση ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας των βελγικών δικαστηρίων, υποστηρίζοντας ότι οι βελγικές αρχές είχαν ενεργήσει στο πλαίσιο της ασκήσεως δημόσιας εξουσίας και, επομένως, οι εν λόγω αγωγές δεν ενέπιπταν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1215/2012. Η εν λόγω ένσταση έγινε δεκτή πρωτοδίκως.

10. Οι καθών άσκησαν έφεση ενώπιον του hof van beroep te Antwerpen (εφετείου Αμβέρσας, Βέλγιο). Στο πλαίσιο αυτό, το ως άνω δικαστήριο αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Πρέπει να θεωρηθεί ότι ένδικη διαδικασία κατόπιν αγωγής με αίτημα την αναγνώριση και την παύση αθέμιτων πρακτικών της αγοράς και εμπορικών πρακτικών εις βάρος καταναλωτών, την οποία κίνησαν οι βελγικές αρχές κατά ολλανδικών εταιριών, σύμφωνα με το άρθρο 14 του νόμου [της 30ής Ιουλίου 2013] σχετικά με τη μεταπώληση εισιτηρίων για εκδηλώσεις και σύμφωνα με το άρθρο XVII.7 του [ΚΟΔ], συνιστά αστική ή εμπορική υπόθεση κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 1, του κανονισμού [1215/2012], λαμβανομένου υπόψη ότι οι εταιρίες αυτές απευθύνονται από την Ολλανδία μέσω διαδικτυακών τόπων πρωτίστως σε Βέλγους καταναλωτές με σκοπό τη μεταπώληση εισιτηρίων για εκδηλώσεις στο Βέλγιο και ότι για τον λόγο αυτόν μια εκδοθείσα σε τέτοια υπόθεση δικαστική απόφαση μπορεί να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού;»

11. Γραπτές παρατηρήσεις υπέβαλαν οι καθών, η Βελγική Κυβέρνηση και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Οι ανωτέρω ενδιαφερόμενοι παρέστησαν και στην επ' ακροατηρίου συζήτηση της 29ης Ιανουαρίου 2020.

IV. Ανάλυση

12. Με το προδικαστικό ερώτημα το αιτούν δικαστήριο ζητεί διευκρινίσεις σχετικά με το εάν εμπίπτει στην έννοια των «αστικών και εμπορικών υποθέσεων», κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού 1215/2012, ένδικη διαφορά μεταξύ των αρχών κράτους μέλους και οντοτήτων ιδιωτικού δικαίου που εδρεύουν σε άλλο κράτος μέλος στο πλαίσιο της οποίας οι εν λόγω αρχές ζητούν, πρώτον, να διαπιστωθεί η ύπαρξη παραβάσεων που συνιστούν ιδίως αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, δεύτερον, να διαταχθεί η παράλειψή τους, τρίτον, να ληφθούν μέτρα δημοσιοποίησεως με έξοδα των καθών, τέταρτον, να επιβληθεί χρηματική ποινή συγκεκριμένου ύψους για κάθε διαπιστούμενη παράβαση από την επίδοση της αποφάσεως και, πέμπτον, να κριθεί ότι οι σχετικές παραβάσεις μπορούν να διαπιστωθούν βάσει απλού πρακτικού συνταχθέντος από εξουσιοδοτημένο υπάλληλο μιας εκ των ως άνω αρχών.

13. Καίτοι διαπιστώνεται ότι οι εν λόγω αγωγές αφορούν τόσο πρακτικές της αγοράς όσο και αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, το αιτούν δικαστήριο δεν παρέχει διευκρινίσεις ως προς τον τρόπο με τον οποίο συνδέονται μεταξύ τους οι εν λόγω πρακτικές. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Βελγική Κυβέρνηση και μία εκ των καθών δήλωσαν ότι ο νόμος της 30ής Ιουλίου 2013 συνιστά ειδικό νόμο (*lex specialis*) σε σχέση με τον ΚΟΔ. Εξ αυτού συνάγω ότι, εν απουσία του εν λόγω *lex specialis*, οιαδήποτε παράβαση θα συνιστούσε αθέμιτη εμπορική πρακτική. Επιπλέον, φαίνεται ότι οι εν λόγω νομοθετικές πράξεις έχουν τον ίδιο σκοπό, ήτοι την προστασία των συμφερόντων των καταναλωτών, ακολουθούν δε ανάλογη συλλογιστική.

14. Εξάλλου, πράγματι, η διατύπωση του προδικαστικού ερωτήματος μπορεί να οδηγήσει στη σκέψη ότι το αιτούν δικαστήριο διερωτάται μόνον όσον αφορά τα αιτήματα περί διαπιστώσεως ύπαρξης παραβάσεων και τη διαταγή παύσεώς τους. Εντούτοις, το αιτούν δικαστήριο, για να κρίνει ότι είναι αρμόδιο δυνάμει ενός εκ των στοιχείων στα οποία θεμελιώνεται η διεθνής δικαιοδοσία που ορίζει ο κανονισμός 1215/2012 για την εκδίκαση της διαφοράς της κύριας δίκης⁵, πρέπει να διαπιστώσει ότι κανένα από τα αιτήματα των βελγικών αρχών δεν έχει ως αποτέλεσμα ότι η συγκεκριμένη διαφορά, εν όλω ή εν μέρει, εκφεύγει του καθ' ύλην πεδίου εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού.

15. Επιπλέον, από τη διατύπωση του προδικαστικού ερωτήματος προκύπτει ότι το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ομοίως ως προς το εάν η απόφαση επί της ουσίας στο πλαίσιο της κύριας δίκης εμπίπτει στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1215/2012. Καίτοι μπορεί να εγείρει αμφιβολίες το εάν η απάντηση σε ένα τέτοιο ερώτημα είναι αναγκαία προκειμένου να αποφανθεί το εν λόγω δικαστήριο όσον αφορά την ένσταση ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας, πρέπει να επισημανθεί ότι η απόφαση επί της ουσίας πρέπει να απαντά στο σύνολο των αιτημάτων της αγωγής που υποβλήθηκαν ενώπιον του εν λόγω δικαστηρίου.

16. Από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως και από τις παρατηρήσεις των διαδίκων προκύπτει ότι χωρεί μια βασική αμφιβολία ως προς το εάν η άσκηση της αρμοδιότητας που διαθέτει μια δημόσια αρχή για την άσκηση αγωγής παραλείψεως των παραβάσεων του νόμου της 30ής Ιουλίου 2013 και των διατάξεων του βιβλίου VI του ΚΟΔ συνιστά πράξη που ασκείται στο πλαίσιο της ασκήσεως δημόσιας εξουσίας. Στο πλαίσιο αυτό, αντικείμενο της διαφοράς αποτελούν τα ακόλουθα ζητήματα:

⁵ Επισημαίνεται επίσης ότι το αιτούν δικαστήριο δεν ορίζει ρητά ποια είναι η βάση διεθνούς δικαιοδοσίας του κανονισμού 1215/2012 που επιθυμούν να επικαλεστούν οι βελγικές αρχές στην κύρια δίκη. Στην επ' ακροατηρίου συζήτηση, οι βελγικές αρχές διευκρίνισαν ότι το αιτούν δικαστήριο επελήφθη της αγωγής με βάση το άρθρο 7, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού, ήτοι ως αρμόδιο δικαστήριο ως προς ενόχες εξ αδικοπραξίας ή οιονεί αδικοπραξίας του τόπου όπου συνέβη ή ενδέχεται να συμβεί το ζημιογόνο γεγονός. Πάντως, η εν λόγω διευκρίνιση δεν ασκεί επιρροή ως προς την απάντηση που πρέπει να δοθεί στο παρόν προδικαστικό ερώτημα. Όπως είχα ήδη την ευκαιρία να επισημάνω σε διαφορετικό πλαίσιο, το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1215/2012, όπως ορίζεται στο άρθρο 1 αυτού, είναι το ίδιο για το σύνολο των βάσεων διεθνούς δικαιοδοσίας που προβλέπει ο εν λόγω κανονισμός. Βλ. προτάσεις μου στην υπόθεση Rina (C-641/18, EU:C:2020:3, σημείο 23).

πρώτον, σε αντίθεση με οποιαδήποτε άλλη οντότητα, οι βελγικές αρχές δεν οφείλουν να αποδείξουν ότι διαθέτουν ίδιο συμφέρον για την ενεργητική τους νομιμοποίηση σε δίκη όπως η κύρια δίκη, δεύτερον, οι εξουσίες έρευνας τις οποίες διαθέτουν οι εν λόγω αρχές δεν παρέχονται σε ιδιώτες και, τρίτον, οι εν λόγω αρχές διαθέτουν τις εν λόγω αρμοδιότητες και στο πλαίσιο της διαδικασίας εκτελέσεως.

17. Προκειμένου να δοθεί απάντηση στο προδικαστικό ερώτημα, θα υπενθυμίσω καταρχάς τη συναφή νομολογία σχετικά με την ερμηνεία της έννοιας των «αστικών και εμπορικών υποθέσεων» κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού 1215/2012 (τίτλος Α). Στη συνέχεια θα εξετάσω, υπό το πρίσμα της εν λόγω νομολογίας, τις πτυχές στις οποίες αναφέρθηκαν διάδικοι, καθώς και τη λυσιτέλειά τους ως προς την απάντηση στο προδικαστικό ερώτημα, ήτοι εκείνες που αφορούν το συμφέρον βάσει του οποίου ενεργεί μια δημόσια αρχή (τίτλος Β), τις αρμοδιότητες έρευνας που διαθέτει η εν λόγω αρχή (τίτλος Γ) και τις αρμοδιότητες της αρχής αυτής στο πλαίσιο της διαδικασίας εκτελέσεως (τίτλος Δ).

A. Αστικές και εμπορικές υποθέσεις

18. Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού 1215/2012, ο εν λόγω κανονισμός εφαρμόζεται σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, ανεξάρτητα από το είδος του δικαστηρίου (πρώτη περίοδος). Δεν καλύπτει, ιδίως, φορολογικές, τελωνειακές ή διοικητικές υποθέσεις ή την ευθύνη κράτους για πράξεις ή παραλείψεις κατά την άσκηση της κρατικής εξουσίας (*acta jure imperii*) (δεύτερη περίοδος).

19. Η έννοια «αστικές και εμπορικές υποθέσεις» ορίζει, ως εκ τούτου, το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1215/2012 κατ' αντιδιαστολή προς τις έννοιες που παραπέμπουν στο δημόσιο δίκαιο. Η διάκριση μεταξύ των διαφορών που εμπίπτουν στην έννοια των «αστικών και εμπορικών υποθέσεων» και εκείνων που δεν εμπίπτουν σε αυτές ερείδεται στο ότι η ενάσκηση προνομίων δημόσιας εξουσίας από έναν εκ των διαδίκων έχει ως συνέπεια να μην εμπίπτει στις αστικές και εμπορικές υποθέσεις μια τέτοια διαφορά⁶.

20. Στο πλαίσιο της συλλογιστικής αυτής, το Δικαστήριο έκρινε κατ' επανάληψη ότι, καίτοι ορισμένες διαφορές μεταξύ δημόσιας αρχής και ιδιώτη ενδέχεται να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1215/2012, τούτο δεν ισχύει οσάκις η δημόσια αρχή ενεργεί κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας⁷.

21. Προκειμένου να προσδιοριστεί αν συντρέχει τέτοια περίπτωση, πρέπει να εξεταστούν τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν τη φύση των εννόμων σχέσεων μεταξύ των διαδίκων και το αντικείμενο της διαφοράς⁸ ή, εναλλακτικά, όπως προκύπτει από ορισμένες αποφάσεις του Δικαστηρίου⁹, να εξεταστεί η βάση της υποβληθείσας αιτήσεως και ο τρόπος υποβολής της στο πλαίσιο της εν λόγω διαφοράς.

22. Η άσκηση προνομίων δημόσιας εξουσίας, η οποία αρκεί για να αποκλείσει μια διαφορά από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1215/2012, μπορεί να χωρεί, αφενός, στο πλαίσιο έννομης σχέσεως υφιστάμενης μεταξύ αρχής και ιδιώτη η οποία έδωσε λαβή για τη συγκεκριμένη διαφορά ή, αφετέρου, στο διαδικαστικό πλαίσιο που θεσπίζεται για την εκδίκαση της εν λόγω διαφοράς¹⁰.

6 Βλ. προτάσεις μου στην υπόθεση Rina (C-641/18, EU:C:2020:3 σημείο 59).

7 Βλ. αποφάσεις της 11ης Απριλίου 2013, Sapir κ.λπ. (C-645/11, EU:C:2013:228, σκέψη 33 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), και της 12ης Σεπτεμβρίου 2013, Sunico κ.λπ. (C-49/12, EU:C:2013:545, σκέψη 34).

8 Βλ. απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 2011, Realchemie Nederland (C-406/09, EU:C:2011:668, σκέψη 39 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

9 Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 28ης Ιουλίου 2016, Siemens Aktiengesellschaft Österreich (C-102/15, EU:C:2016:607, σκέψη 33 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

10 Συναφώς, στη νομική θεωρία παρατηρείται ότι το κριτήριο που σχετίζεται με το αντικείμενο της διαφοράς, καθώς και εκείνο που σχετίζεται με τη θεμελίωση και τους τρόπους της ασκήσεως της αγωγής καταρχήν δεν φαίνεται, βάσει της νομολογίας του Δικαστηρίου, να τυχάνουν εφαρμογής για τον αποκλεισμό μιας διαφοράς από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1215/2012. Βλ. Van Calster, G., *European Private International Law*, Hart Publishing, Oxford, Portland, 2016, σ. 38.

23. Πρέπει να προσδιοριστεί εάν η κύρια δίκη εμπίπτει στην έννοια των «αστικών και εμπορικών υποθέσεων» υπό το πρίσμα των ως άνω νομολογιακών διευκρινίσεων, λαμβανομένων υπόψη των κύριων πτυχών της διαφοράς μεταξύ των διαδίκων.

B. Το συμφέρον με βάση το οποίο ενεργεί μια δημόσια αρχή

24. Το αντικείμενο της διαφοράς μεταξύ των διαδίκων αφορά ιδίως το κατά πόσον, λόγω των ιδιαιτεροτήτων του συμφέροντος με βάση το οποίο ενεργούν οι βελγικές αρχές, εμπίπτει στην έννοια των «αστικών και εμπορικών υποθέσεων» η διαφορά στο πλαίσιο της οποίας οι αρχές αυτές ζητούν να διαπιστωθεί η ύπαρξη αθέμιτων πρακτικών της αγοράς και/ή αθέμιτων εμπορικών πρακτικών και να διαταχθεί η παύση των εν λόγω πρακτικών.

25. Συγκεκριμένα, οι καθόν διατείνονται ότι οι βελγικές αρχές ασκούν αγωγές παραλείψεως για την προστασία του γενικού συμφέροντος. Συναφώς, οι εν λόγω αρχές διαθέτουν προνόμια που τους έχουν απονεμηθεί απευθείας από τον εθνικό νομοθέτη και, επομένως, ενεργούν στο πλαίσιο της ασκήσεως δημόσιας εξουσίας. Σε αντίθεση με οιοδήποτε άλλο πρόσωπο που επιθυμεί να ασκήσει αγωγή παραλείψεως δυνάμει του άρθρου 14 του νόμου της 30ής Ιουλίου 2013 και του άρθρου XVII.7 του ΚΟΔ, οι βελγικές αρχές δεν υποχρεούνται να αποδείξουν ότι διαθέτουν ίδιο συμφέρον.

26. Η Βελγική Κυβέρνηση αναγνωρίζει ότι οι βελγικές αρχές προστατεύουν το γενικό συμφέρον. Εντούτοις, διευκρινίζει ότι το εν λόγω συμφέρον συνίσταται στη τήρηση της νομοθεσίας στον τομέα των εμπορικών πρακτικών, η οποία σκοπεύει στην προστασία των ιδιωτικών συμφερόντων τόσο των επιχειρηματιών όσο και των καταναλωτών.

27. Επομένως, πρέπει να εξεταστεί εάν η διαφορά δεν εμπίπτει στην έννοια των «αστικών και εμπορικών υποθέσεων» λόγω του ότι, πρώτον, η σχετική διαδικασία κινήθηκε με πρωτοβουλία δημόσιας αρχής που προασπίζεται γενικό συμφέρον, δεύτερον, ο νομοθέτης έχει απονείμει ειδικά την εξουσία κινήσεως της σχετικής διαδικασίας στην εν λόγω αρχή και, τρίτον, κάθε άλλο άτομο που επιθυμεί να κινήσει μια τέτοια ένδικη διαδικασία πρέπει να δικαιολογεί ίδιο συμφέρον.

1. Εκτέλεση δημόσιου καθήκοντος υπέρ του γενικού συμφέροντος

28. Στην απόφαση Pula Parking¹¹, το Δικαστήριο έκρινε ότι διαφορά σχετικά με την είσπραξη, από εταιρία ανήκουσα σε οργανισμό τοπικής αυτοδιοικήσεως, τέλους σταθμεύσεως, που αποτέλεσε αντικείμενο προδικαστικής παραπομπής, εμπίπτει στις «αστικές και εμπορικές υποθέσεις», μολονότι η διαχείριση των δημοσίων χώρων σταθμεύσεως και η είσπραξη των τελών σταθμεύσεως αποτελούν, όπως προκύπτει από την απόφαση αυτή, τοπικού ενδιαφέροντος αποστολή.

29. Επομένως, με την απόφαση αυτή τονίζεται ότι «ενέργειες προς συμφέρον που μπορεί να συγκριθεί με το γενικό ή δημόσιο συμφέρον» δεν σημαίνει αυτοδικαίως «ενέργειες κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας», υπό την έννοια της σχετικής με το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού 1215/2012 νομολογίας¹².

11 Βλ. απόφαση της 9ης Μαρτίου 2017 (C-551/15, EU:C:2017:193, σκέψη 35).

12 Βλ., ομοίως, προτάσεις μου στην υπόθεση Rina (C-641/18, EU:C:2020:3, σημείο 79).

2. Προνόμια απονεμόμενα απευθείας βάσει νομοθετικής πράξης

30. Μία εκ των καθόν ερμηνεύει, όπως φαίνεται, τη νομολογία του Δικαστηρίου υπό την έννοια ότι μπορούν να διακριθούν δύο περιπτώσεις στις οποίες μια διαφορά δεν εμπίπτει στη έννοια των «αστικών και εμπορικών υποθέσεων». Αφενός, όταν μια αρχή κάνει χρήση εξαιρετικών εξουσιών στο πλαίσιο των κανόνων που ισχύουν στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών και, αφετέρου, όπως υποδεικνύεται από τις αποφάσεις *Baten*¹³ και *Blijdenstein*¹⁴, όταν οι αρμοδιότητες μιας αρχής αντλούνται από διατάξεις με τις οποίες ο νομοθέτης έχει ειδικά χορηγήσει ίδιο προνόμιο στην εν λόγω αρχή. Η εν λόγω καθής εταιρία φαίνεται επίσης να προβάλλει ότι, εάν οι βελγικές αρχές παρεμβαίνουν αποκλειστικά και μόνο επειδή καλούνται από τον νομοθέτη να το πράξουν, τότε ενεργούν στο πλαίσιο της ασκήσεως προνομίων δημόσιας εξουσίας.

31. Εντούτοις, στην απόφαση *Pula Parking*¹⁵, το Δικαστήριο έκρινε ότι το γεγονός και μόνον ότι ορισμένες εξουσίες παρέχονται ή, ενδεχομένως, εκχωρούνται σε τρίτον με πράξη δημόσιας εξουσίας δεν συνεπάγεται ότι η άσκηση των εν λόγω εξουσιών προϋποθέτει τη δυνατότητα προσφυγής σε προνόμια δημόσιας εξουσίας. Υπό την έννοια αυτή, καίτοι η ιδιότητα του δημόσιου υπαλλήλου χορηγείται με πράξη δημόσιας εξουσίας, το Δικαστήριο έκρινε στην απόφαση *Sonntag*¹⁶ ότι το γεγονός ότι ένας εκπαιδευτικός σε δημόσιο σχολείο είναι δημόσιος υπάλληλος και ενεργεί υπό την ιδιότητα αυτή δεν έχει αποφασιστική σημασία προκειμένου να θεωρηθεί ότι δεν εμπίπτει στην έννοια «αστικές και εμπορικές υποθέσεις» τυχόν αγωγή προς αποκατάσταση της ζημίας που ασκήθηκε κατά του εν λόγω εκπαιδευτικού.

32. Συγκεκριμένα, όσον αφορά τη νομοθετική βάση εξουσίας που ασκείται από δημόσια αρχή σε σχέση με τον κανονισμό (ΕΚ) 1393/2007¹⁷, ο οποίος ορίζει το πεδίο εφαρμογής του ομοίως με βάση την έννοια των «αστικών και εμπορικών υποθέσεων», το Δικαστήριο επισήμανε, στην απόφαση *Fahnenbrock* κ.λπ.¹⁸, ότι το γεγονός ότι η δυνατότητα αυτή εισήχθη με νόμο δεν είναι από μόνο του καθοριστικό ώστε να κριθεί ότι το Δημόσιο άσκησε δημόσια εξουσία. Η εν λόγω εκτίμηση δεν αμφισβητήθηκε στο πλαίσιο της αποφάσεως *Kuhn*¹⁹, η οποία αφορά την ερμηνεία της έννοιας των «αστικών και εμπορικών υποθέσεων» στο πλαίσιο του κανονισμού 1215/2012. Στην απόφαση αυτή, το Δικαστήριο, το οποίο έκρινε ότι η διαφορά δεν εμπίπτει στις «αστικές και εμπορικές υποθέσεις», δεν περιορίστηκε στη διαπίστωση ότι ένα κράτος είχε ασκήσει την εξουσία που του είχε χορηγήσει απευθείας ο εθνικός νόμος, αλλά εξέτασε τη θέση που κατείχε το εν λόγω κράτος έναντι των ιδιωτών κατά την άσκηση της εν λόγω εξουσίας²⁰.

33. Εξάλλου, είναι αδιαμφισβήτητο ότι, στις αποφάσεις *Baten*²¹ και *Blijdenstein*²², τις οποίες επικαλείται μία εκ των καθόν, το Δικαστήριο έκρινε ότι, από τη στιγμή που η αγωγή στηρίζεται σε διατάξεις με τις οποίες ο νομοθέτης έχει χορηγήσει ίδιο προνόμιο στον δημόσιο φορέα, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η διαφορά επί της αγωγής αυτής αποτελεί «αστική και εμπορική υπόθεση» όπως αυτή νοείται στο πλαίσιο της νομολογίας που αφορά την έννοια των «αστικών και εμπορικών υποθέσεων».

13 Απόφαση της 14ης Νοεμβρίου 2002 (C-271/00, EU:C:2002:656).

14 Απόφαση της 15ης Ιανουαρίου 2004 (C-433/01, EU:C:2004:21).

15 Βλ. απόφαση της 9ης Μαρτίου 2017 (C-551/15, EU:C:2017:193, σκέψη 35).

16 Βλ. απόφαση της 21ης Απριλίου 1993 (C-172/91, EU:C:1993:144, σκέψη 21).

17 Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Νοεμβρίου 2007, περί επιδόσεως και κοινοποίησης στα κράτη μέλη δικαστικών και εξωδικών πράξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις («επίδοση ή κοινοποίηση πράξεων») και κατάργησης του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1348/2000 του Συμβουλίου (ΕΕ 2007, L 324, σ. 79).

18 Βλ. απόφαση της 11ης Ιουνίου 2015 (C-226/13, C-245/13 και C-247/13, EU:C:2015:383, σκέψη 56).

19 Απόφαση της 15ης Νοεμβρίου 2018 (C-308/17, EU:C:2018:911).

20 Βλ. απόφαση της 15ης Νοεμβρίου 2018, *Kuhn* (C-308/17, EU:C:2018:911, σκέψεις 37 και 38).

21 Βλ. απόφαση της 14ης Νοεμβρίου 2002 (C-271/00, EU:C:2002:656, σκέψη 36).

22 Βλ. απόφαση της 15ης Ιανουαρίου 2004 (C-433/01, EU:C:2004:21, σκέψη 20).

34. Εντούτοις, από τις ως άνω δύο αποφάσεις δεν προκύπτει ότι το γεγονός και μόνον της ασκήσεως εξουσίας ή αρμοδιότητας που έχει απονεμίσει ειδικά ο νομοθέτης σε δημόσια αρχή συνεπάγεται αυτοδικαίως την προσφυγή σε *προνόμια δημόσιας εξουσίας*. Στις εν λόγω αποφάσεις, το Δικαστήριο έκρινε ότι οι σχετικές ασκηθείσες αγωγές ενέπιπταν στην έννοια των «εμπορικών και αστικών υποθέσεων», καίτοι οι αρχές επικαλέστηκαν τα δικαιώματα ενεργητικής νομιμοποίησης που τους έχει απονεμίσει απευθείας ο νομοθέτης με βάση τις διατάξεις που αφορούν αποκλειστικά τις δημόσιες αρχές²³. Το καθοριστικό στοιχείο προκειμένου να διαπιστωθεί εάν οι σχετικές αγωγές ενέπιπταν στην εν λόγω έννοια ήταν το ότι οι εν λόγω διατάξεις, διά παραπομπής σε κανόνες αστικού δικαίου, δεν έθεταν τις δημόσιες αρχές σε έννομες καταστάσεις παρεκκλίνουσες από τις διατάξεις του κοινού δικαίου. Ως εκ τούτου, οι εν λόγω αρχές δεν ασκούσαν *προνόμια δημόσιας εξουσίας*.

35. Κατά συνέπεια, δεν αρκεί απλώς και μόνον η διαπίστωση ότι, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, μια δημόσια αρχή διαθέτει ορισμένες εξουσίες ή αρμοδιότητες οι οποίες δεν παρέχονται σε όλους τους ιδιώτες δυνάμει της εν λόγω εθνικής νομοθεσίας. Προκειμένου να αποκλειστεί η εφαρμογή του κανονισμού 1215/2012, η εν λόγω αρχή πρέπει να διαθέτει *προνόμιο ασκήσεως δημόσιας εξουσίας* υπό την έννοια που δέχεται η νομολογία του Δικαστηρίου. Δεν πρέπει να παραβλεφθεί το γεγονός ότι, στο πλαίσιο αυτό, η έννοια των «αστικών και εμπορικών υποθέσεων» συνιστά αυτοτελή έννοια του δικαίου της Ένωσης. Το ζήτημα κατά πόσον η άσκηση εξουσίας ή αρμοδιότητας συνιστά εκδήλωση *προνομιών δημόσιας εξουσίας* δεν μπορεί να εξαρτάται αποκλειστικά από την εξέταση της εθνικής νομοθεσίας στην οποία υπόκειται μια δημόσια αρχή και από τη διαπίστωση ότι η εν λόγω νομοθεσία προβλέπει διαφορές όσον αφορά το έννομο καθεστώς που ισχύει όσον αφορά ορισμένες οντότητες²⁴, καίτοι η εξέταση της εν λόγω νομοθεσίας μπορεί να αποβεί χρήσιμη για τη διαπίστωση του φάσματος των εξουσιών που ασκεί η συγκεκριμένη δημόσια αρχή²⁵. Επίσης, συνήθως αρκεί η προσφυγή σε ένα και μόνο νομοθετικό πλαίσιο για τον καθορισμό των εξουσιών ή αρμοδιοτήτων που κατά κανόνα διαθέτουν τα πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου.

36. Δεν απομένει παρά να εξετάσω εάν το γεγονός ότι μια δημόσια αρχή απαλλάσσεται από την υποχρέωση να αποδείξει ότι έχει ίδιο συμφέρον για την άσκηση αγωγής παραλείψεως συνιστά *προνόμιο δημόσιας εξουσίας* υπό την έννοια της νομολογίας του Δικαστηρίου.

3. *Συνιστά *προνόμιο δημόσιας εξουσίας* η απαλλαγή από την υποχρέωση αποδείξεως ιδίου συμφέροντος;*

37. Δυνάμει του βελγικού δικαίου, οι δημόσιες αρχές φαίνεται να απαλλάσσονται από την υποχρέωση αποδείξεως ότι ασκούν την αγωγή παραλείψεως για την προάσπιση ιδίου συμφέροντος ή δικαιώματος. Αντιθέτως, οι ιδιώτες οφείλουν να έχουν την ιδιότητα του «έχοντος έννομο συμφέρον» υπό την έννοια των διατάξεων του νόμου της 30ής Ιουλίου 2013 και του ΚΟΔ.

23 Βλ. αποφάσεις της 14ης Νοεμβρίου 2002, Baten (C-271/00, EU:C:2002:656, σκέψη 32), και της 15ης Ιανουαρίου 2004, Blijdenstein (C-433/01, EU:C:2004:21, σκέψη 21). Βλ., ομοίως, Briggs, A. *Civil Jurisdiction and Judgments*, Informa law from Routledge, 6η έκδ., Taylor & Francis Group, Νέα Υόρκη, 2015, σ. 61. Όσον αφορά την απόφαση Baten, πρβλ. Toader, C., «La notion de matière civile et commerciale», *Europa als Rechts- und Lebensraum: Liber amicorum für Christian Kohler zum 75. Geburtstag am 18. Juni 2018*, υπό τη διεύθυνση των Hess, B., Jayme, E., Mansel, H.-P., Verlag Ernst und Werner Gieseking, Bielefeld, 2018, σ. 523.

24 Στην πραγματικότητα, τυχόν αυστηρή ερμηνεία θα συνεπαγόταν ότι οι επιλογές του νομοθέτη ενός και μόνου κράτους μέλους όσον αφορά το φάσμα των εξουσιών που διαθέτουν οι ιδιώτες θα καθόριζαν τη δυνατότητα εφαρμογής του κανονισμού 1215/2012. Εξάλλου, από τη νομολογία προκύπτει ότι η δυνατότητα εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού δεν μπορεί να εξαρτάται από τον χαρακτηρισμό τυχόν εξουσίας ως *προνομίου ασκήσεως δημόσιας εξουσίας* δυνάμει της νομοθεσίας ενός και μόνου κράτους. Πρβλ. αποφάσεις της 16ης Δεκεμβρίου 1980, Ruffer (814/79, EU:C:1980:291, σκέψη 11), και της 21ης Απριλίου 1993, Sonntag (C-172/91, EU:C:1993:144, σκέψεις 22 και 25). Εξάλλου, ενώ είναι μάλλον εύκολος ο προσδιορισμός ενός και μόνου συναφούς νομοθετικού πλαισίου για την αναγνώριση και την εκτέλεση των αποφάσεων, δεν συμβαίνει ωστόσο το ίδιο όσον αφορά την εξέταση που οδηγεί στην κίνηση διαδικασίας με σκοπό να διαπιστωθεί εάν επιληφθέν δικαστήριο είναι αρμόδιο να εκδικάσει ή όχι τη σχετική υπόθεση.

25 Βλ. προτάσεις μου στην υπόθεση Rina (C-641/18, EU:C:2020:3, σημείο 89 και εκεί μνημονευόμενη θεωρία).

38. Ωστόσο, από την προδικαστική παραπομπή προκύπτει ότι, τουλάχιστον όσον αφορά τον ΚΟΔ, με τον οποίο τίθεται σε εφαρμογή η οδηγία 2005/29, η αγωγή παραλείψεως μπορεί να ασκηθεί και από ενώσεις που διαθέτουν νομική προσωπικότητα, καθώς και, υπό ορισμένους όρους, από ενώσεις με αντικείμενο την προστασία των συμφερόντων των καταναλωτών. Μια τέτοια ένωση δεν προασπίζει ίδιο συμφέρον ή δικαίωμα. Ενεργεί πρωτίστως για την προάσπιση των συλλογικών συμφερόντων ή του γενικού συμφέροντος, το δε δικαίωμα ασκήσεως αγωγής παραλείψεως χορηγείται από τον νομοθέτη με βάση διατάξεις όπως εκείνες του άρθρου XVII.7 του ΚΟΔ.

39. Όσον αφορά το έννομο συμφέρον και, συνεπώς, τις δικονομικές πτυχές που καθορίζονται από το συμφέρον υπέρ του οποίου ασκείται μια αγωγή, όπως η ενεργητική νομιμοποίηση (*locus standi*) ή το παραδεκτό αγωγής, το νομικό καθεστώς μιας δημόσιας αρχής μπορεί να εξομοιωθεί με εκείνο μιας ενώσεως προστασίας των καταναλωτών. Μια τέτοια ένωση μπορεί επίσης να ασκήσει αγωγή παραλείψεως ακόμη και εάν δεν διαθέτει ίδιο συμφέρον.

40. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να υπομνησθεί ότι στην απόφαση Henkel²⁶, το Δικαστήριο έκρινε συναφώς ότι μια διαφορά στο πλαίσιο της οποίας ένωση ασκεί αγωγή προς το συλλογικό συμφέρον των καταναλωτών εμπίπτει στην έννοια των «αστικών και εμπορικών υποθέσεων», διότι η εν λόγω αγωγή ουδόλως αφορά την άσκηση εξαιρετικών εξουσιών σε σχέση με τους κανόνες του κοινού δικαίου που εφαρμόζονται στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών.

41. Θα μπορούσε να αντιταχθεί ότι η υπόθεση που οδήγησε στην έκδοση της αποφάσεως Henkel²⁷ αφορούσε αγωγή παραλείψεως της χρήσεως καταχρηστικών ρητρών με βάση την οδηγία 93/13/ΕΟΚ²⁸, ενώ η παρούσα υπόθεση αφορά αγωγή παραλείψεως αθέμιτων εμπορικών πρακτικών με βάση την οδηγία 2005/29. Εντούτοις, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι το Δικαστήριο επιβεβαίωσε τη νομολογιακή γραμμή που διαμορφώθηκε με την απόφαση Henkel²⁹ στο πλαίσιο ενός άλλου νομοθετήματος ιδιωτικού διεθνούς δικαίου της Ένωσης, ήτοι του κανονισμού (ΕΚ) 864/2007³⁰, του οποίου οι έννοιες πρέπει να ερμηνεύονται με συνέπεια σε σχέση με εκείνη του κανονισμού 1215/2012³¹. Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο έκρινε ότι «αγωγή παραλείψεως [χρησιμοποιήσεως καταχρηστικών ρητρών] που προβλέπονται στην οδηγία 2009/22/ΕΚ^[32]» εμπίπτει στην έννοια των «αστικών και εμπορικών υποθέσεων».

42. Συναφώς, κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 2009/22, αυτή έχει ως σκοπό την εναρμόνιση των εθνικών ρυθμίσεων όσον αφορά τις αγωγές παραλείψεως που σκοπούν να προστατεύσουν τα συλλογικά συμφέροντα των καταναλωτών που κατοχυρώνονται στις απαριθμούμενες στο παράρτημα I οδηγίες. Από την εν λόγω διάταξη προκύπτει ότι η αγωγή παραλείψεως αθέμιτων εμπορικών πρακτικών κατά την έννοια της οδηγίας 2005/29 εμπίπτει επίσης στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2009/22.

43. Εξάλλου, δεν ασκεί επιρροή το γεγονός ότι ενάγουσες ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου ήταν οι δημόσιες αρχές. Καταρχάς, από το άρθρο 3 της οδηγίας 2009/22 σε συνδυασμό με το άρθρο 2 αυτής, τα δικαστήρια ή οι διοικητικές αρχές που έχουν οριστεί από τα κράτη μέλη για τους σκοπούς αυτούς μπορούν να επιληφθούν αγωγών παραλείψεως που ασκούνται από «νομιμοποιούμενους φορείς», ήτοι, πρώτον, από έναν ή περισσότερους ανεξάρτητους δημόσιους οργανισμούς, στα κράτη μέλη όπου υπάρχουν τέτοιοι οργανισμοί ή/και, δεύτερον, από οργανώσεις των οποίων ο σκοπός συνίσταται στην

26 Βλ. απόφαση της 1ης Οκτωβρίου 2002 (C-167/00, EU:C:2002:555, σκέψη 30).

27 Βλ. απόφαση της 1ης Οκτωβρίου 2002 (C-167/00, EU:C:2002:555).

28 Οδηγία του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές (ΕΕ 1993, L 95, σ. 29).

29 Βλ. απόφαση της 1ης Οκτωβρίου 2002 (C-167/00, EU:C:2002:555, σκέψη 29).

30 Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 2007, για το εφαρμοστέο δίκαιο στις εξωσυμβατικές εννοχές (Ρώμη II) (ΕΕ 2007, L 199, σ. 40).

31 Βλ. απόφαση της 28ης Ιουλίου 2016, Verein für Konsumenteninformation (C-191/15, EU:C:2016:612, σκέψη 39).

32 Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, περί των αγωγών παραλείψεως στον τομέα της προστασίας των συμφερόντων των καταναλωτών (ΕΕ 2009, L 110, σ. 30).

προστασία των συλλογικών συμφερόντων των καταναλωτών. Οι αγωγές παραλείψεως που ασκούνται από τους φορείς αυτούς μπορούν επίσης να εξυπηρετούν τον ίδιο σκοπό, ήτοι την παύση ορισμένων πρακτικών με σκοπό την προστασία του συλλογικού συμφέροντος των καταναλωτών. Με βάση το εν λόγω νομικό πλαίσιο, ένας ανεξάρτητος δημόσιος οργανισμός μπορεί να διαδραματίσει έναντι των επαγγελματιών τον ίδιο ρόλο με τις οργανώσεις προστασίας των συλλογικών συμφερόντων των καταναλωτών, οι αγωγές των οποίων εμπίπτουν στην έννοια των «αστικών και εμπορικών υποθέσεων».

44. Εξάλλου, το άρθρο 11, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2005/29 επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση διασφάλισης κατάλληλων και αποτελεσματικών μέσων για την καταπολέμηση αθέμιτων εμπορικών πρακτικών προκειμένου να διασφαλίσουν τη συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας αυτής προς το συμφέρον των καταναλωτών. Τα εν λόγω μέσα πρέπει να περιλαμβάνουν νομοθετικές διατάξεις βάσει των οποίων τα πρόσωπα ή οι οργανώσεις που κατά την εθνική νομοθεσία έχουν έννομο συμφέρον για την καταπολέμηση αθέμιτων εμπορικών πρακτικών, συμπεριλαμβανομένων των ανταγωνιστών, πρώτον, θα μπορούν να προσβάλλουν δικαστικά κάθε αθέμιτη πρακτική και/ή, δεύτερον, να φέρουν την αθέμιτη αυτή πρακτική ενώπιον διοικητικού οργάνου αρμόδιου είτε για να αποφασίσει αυτό σχετικά με τις προσφυγές είτε για να κινήσει τις κατάλληλες νόμιμες διαδικασίες. Με τον τρόπο αυτό, ο νομοθέτης της Ένωσης προβλέπει ειδικότερα ένα σύστημα προστασίας των καταναλωτών στο πλαίσιο του οποίου οι διοικητικές αρχές δεν είναι αρμόδιες να αποφανθούν επί υποθέσεων που αφορούν αθέμιτες εμπορικές πρακτικές. Αντιθέτως, οι εν λόγω αρχές οφείλουν να προσφεύγουν ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων για την προστασία του συμφέροντος των καταναλωτών, γεγονός το οποίο τους εξομοιώνει με τα πρόσωπα ή τις οργανώσεις που προβλέπονται επίσης στο άρθρο 11, παράγραφος 1, της οδηγίας 2005/29.

45. Τέλος, ομοίως εκτός του πλαισίου της προστασίας των καταναλωτών, τα νομοθετικά πλαίσια των κρατών μελών παρέχουν σε ορισμένες περιπτώσεις τη δυνατότητα στις δημόσιες αρχές να κινούν διαδικασίες ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων χωρίς να δικαιολογούν ίδιο συμφέρον αλλά με σκοπό την προστασία ενός γενικού, συλλογικού ή ακόμη και ατομικού συμφέροντος, ιδίως όταν πρόκειται για οντότητα ιδιωτικού δικαίου η οποία, στο πλαίσιο μιας τέτοιας διαδικασίας, χαρακτηρίζεται ως το «ασθενές μέρος»³³. Τυχόν εκτίμηση της ως άνω καταστάσεως ως μη εμπίπτουσας στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1215/2012 θα αποδυνάμωνε τον ρόλο των δημοσίων αρχών στις διασυνοριακές υποθέσεις, παρά το γεγονός ότι οι εν λόγω διαδικασίες δυσχερώς μπορούν να διακριθούν από εκείνες που κινούνται από ιδιώτες.

46. Ως εκ τούτου, λαμβανομένων υπόψη των συμπερασμάτων που συνάγονται από τη νομολογία του Δικαστηρίου όσον αφορά την έννοια των «αστικών και εμπορικών υποθέσεων», μια δημόσια αρχή ή ένωση προστασίας των καταναλωτών που ασκεί αγωγή παραλείψεως βρίσκεται σε κατάσταση συγκρίσιμη με εκείνη οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον. Πρέπει ωστόσο να επισημανθεί ότι απαλλάσσεται από την υποχρέωση να αποδείξει ότι διαθέτει ίδιο συμφέρον. Εντούτοις, το γεγονός αυτό δεν της παρέχει κανένα προνόμιο δυνάμενο να της απονείμει αρμοδιότητες ή εξουσίες που να οδηγούν στην αλλοίωση της αστικής ή εμπορικής φύσεως της έννομης σχέσεώς της με τις οντότητες ιδιωτικού δικαίου ή στην αλλοίωση του αντικειμένου της δίκης επί αγωγής παραλείψεως³⁴. Εξάλλου, η ως άνω δημόσια αρχή ή ένωση δεν διαθέτει τέτοιες αρμοδιότητες ή εξουσίες ούτε όσον αφορά το δικονομικό πλαίσιο που έχει θεσπιστεί για τη εκδίκαση της διαφοράς που ανάγεται στις εν λόγω σχέσεις, καθόσον το εν λόγω πλαίσιο παραμένει σταθερό ανεξαρτήτως της ιδιότητας των διαδίκων στην υπόθεση³⁵.

33 Στην έννομη τάξη της χώρας μου, ήτοι στο πολωνικό δίκαιο, αυτό επιτυγχάνεται μέσω της παρεμβάσεως εισαγγελέα στη διαδικασία ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων.

34 Πράγματι, οι διάδικοι ερίζουν ως προς το εάν οι βελγικές αρχές διαθέτουν αρμοδιότητες έρευνας και εκτέλεσης δυνάμενες να χαρακτηριστούν ως εξαιρετικές εξουσίες (βλ. τίτλους Γ και Δ των παρούσων προτάσεων). Ωστόσο, ακόμη και αν οι εν λόγω αρχές διαθέτουν τις αρμοδιότητες αυτές, τούτο δεν οφείλεται στο ότι απαλλάσσονται από την υποχρέωση να αποδείξουν ότι ασκούν αγωγή παραλείψεως για την προάσπιση ίδιου συμφέροντος ή δικαιώματος.

35 Βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 11ης Απριλίου 2013, Sapir κ.λπ. (C-645/11, EU:C:2013:228, σκέψη 36).

4. Προκαταρκτικό συμπέρασμα

47. Συνοψίζοντας το τμήμα αυτό της αναλύσεώς μου, εκτιμώ ότι η άσκηση αγωγής υπέρ του γενικού ή αλλότριου συμφέροντος δεν αποκλείει αυτομάτως μια διαφορά από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1215/2012³⁶. Απλώς και μόνον το γεγονός της ασκήσεως εξουσίας ή αρμοδιότητας που έχει ανατεθεί απευθείας μέσω νομοθετικής πράξεως δεν συνεπάγεται αυτομάτως μια τέτοια εξαίρεση³⁷. Επίσης, η δυνατότητα της δημόσιας αρχής να ασκήσει αγωγή χωρίς να βαρύνεται με την υποχρέωση να αποδείξει ότι έχει ίδιο συμφέρον δεν ασκεί επιρροή. Για να αποκλειστεί μια διαφορά από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1215/2012, οι εν λόγω εξουσίες πρέπει να είναι εξαιρετικές σε σχέση με τους κανόνες του κοινού δικαίου που εφαρμόζονται στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών³⁸. Όπως προκύπτει από την ανάλυσή μου, τουλάχιστον σε ό,τι αφορά τις αγωγές στο πεδίο των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών, η άσκηση εξουσιών που αφορούν άλλες πτυχές, εκτός του συμφέροντος της δημόσιας αρχής, της ενεργητικής νομιμοποίησης (*locus standi*) και του παραδεκτού της αγωγής που ασκήθηκε, δεν συνιστά καταρχήν άσκηση εξαιρετικών εξουσιών του είδους αυτού. Κατά συνέπεια, με την επιφύλαξη των σχετικών διαπιστώσεων όσον αφορά τις αρμοδιότητες έρευνας και εκτελέσεως στις οποίες θα επανέλθω αργότερα, κανένα στοιχείο δεν υποδεικνύει ότι η διαφορά της κύριας δίκης αφορά εξαιρετικές εξουσίες.

Γ. Όσον αφορά τις αρμοδιότητες έρευνας

48. Στην απόφαση *Sunico* κ.λπ.³⁹, το Δικαστήριο αποφάνθηκε επί των επιπτώσεων της ασκήσεως αρμοδιοτήτων έρευνας στον χαρακτηρισμό μιας διαφοράς ως αστικής και εμπορικής. Υπό το πρίσμα των συμπερασμάτων που συνήχθησαν από την ως άνω απόφαση μπορεί να εξεταστεί η επιχειρηματολογία μιας εκ των καθών κατά την οποία οι βελγικές αρχές θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν τις δικές τους διαπιστώσεις και δηλώσεις ως δικανικές αποδείξεις, με αποτέλεσμα τα κρίσιμα στοιχεία της δικογραφίας να αποτελούνται από μια σειρά εκθέσεων και παρατηρήσεων κρατικών οργάνων ελέγχου. Οι βελγικές αρχές θα μπορούσαν ομοίως να προσκομίσουν, ως τμήμα της δικογραφίας, καταγγελίες καταναλωτών και να έχουν πρόσβαση στα εν λόγω έγγραφα δεδομένου ότι λαμβάνουν τις εν λόγω καταγγελίες μέσω του δικού τους διαδικτυακού τόπου/ηλεκτρονικής διευθύνσεως υπό την ιδιότητά τους ως «αρχών».

1. Η απόφαση *Sunico* κ.λπ.

49. Στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση *Sunico* κ.λπ.⁴⁰, δημόσια αρχή κράτους μέλους ζήτησε την παροχή πληροφοριών σχετικά με τους εναγομένους ενώπιον των αρχών άλλου κράτους μέλους, σύμφωνα με τον κανονισμό 1798/2003/ΕΚ⁴¹, πριν ασκήσει ενώπιον εθνικού δικαστηρίου αγωγή αποζημιώσεως για την αποκατάσταση της ζημίας που προκλήθηκε από απάτη περί τον φόρο προστιθέμενης αξίας. Στο πλαίσιο αυτό ανέκυψε το ζήτημα εάν το αίτημα παροχής των εν λόγω πληροφοριών έχει συνέπειες για τη φύση των έννομων σχέσεων μεταξύ των διαδίκων, κατά τρόπον ώστε η εν λόγω διαφορά να μην εμπίπτει στην έννοια των «αστικών και εμπορικών υποθέσεων»⁴².

36 Βλ. σημείο 29 των παρουσών προτάσεων.

37 Βλ. σημείο 35 των παρουσών προτάσεων.

38 Βλ. σημείο 46 των παρουσών προτάσεων.

39 Απόφαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2013 (C-49/12, EU:C:2013:545).

40 Απόφαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2013 (C-49/12, EU:C:2013:545).

41 Κανονισμός του Συμβουλίου της 7ης Οκτωβρίου 2003, για τη διοικητική συνεργασία στον τομέα του φόρου προστιθέμενης αξίας και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 218/92 (ΕΕ 2003, L 264, σ. 1).

42 Βλ. απόφαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2013, *Sunico* κ.λπ. (C-49/12, EU:C:2013:545, σκέψη 42).

50. Στις προτάσεις της στην εν λόγω υπόθεση⁴³, η γενική εισαγγελέας J. Kokott θεώρησε ότι, με βάση τα στοιχεία που διέθετε το Δικαστήριο, δεν μπορούσε να διευκρινιστεί αν και σε ποιο βαθμό η αίτηση παροχής πληροφοριών ασκούσε επιρροή στην κύρια δίκη. Η γενική εισαγγελέας επισήμανε ότι η αίτηση παροχής πληροφοριών είναι μέσο το οποίο δεν μπορούν να χρησιμοποιούν οι ιδιώτες διάδικοι. Ως εκ τούτου, ακόμη και αν το εθνικό δικονομικό δίκαιο επέτρεπε στη δημόσια αρχή να χρησιμοποιήσει στη δίκη πληροφορίες και αποδείξεις οι οποίες αποκτήθηκαν χάρη σε προνόμια δημόσιας εξουσίας που διαθέτει στο πλαίσιο της εν λόγω υπόθεσης, η εν λόγω αρχή, ως αντίδικος των εναγομένων, δεν θα μπορούσε να εξομοιωθεί προς ιδιώτη.

51. Το Δικαστήριο επιβεβαίωσε στο πλαίσιο της υποθέσεως Sunico κ.λπ.⁴⁴ ότι από τα στοιχεία της δικογραφίας δεν προέκυπτε ότι, στο πλαίσιο της κύριας δίκης, η δημόσια αρχή χρησιμοποίησε αποδεικτικά στοιχεία που αποκτήθηκαν μέσω της ασκήσεως προνομίων δημόσιας εξουσίας που διέθετε. Το Δικαστήριο έκρινε ότι εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο «να ελέγξει αν συνέβη κάτι τέτοιο και, εφόσον συντρέχει τέτοια περίπτωση, αν [η εν λόγω δημόσια αρχή], στο πλαίσιο της αγωγής [της] κατά [των εναγομένων της κύριας δίκης] τελούσ[ε] στην ίδια κατάσταση με αυτή στην οποία τελεί ένας ιδιώτης»⁴⁵.

52. Παρά το γεγονός ότι, στην εν λόγω απόφαση, γίνεται παραπομπή σε συγκεκριμένο σημείο των προτάσεων της γενικής εισαγγελέας, εντούτοις ορισμένοι θεωρητικοί έχουν υποστηρίξει ότι το Δικαστήριο προέκρινε μια λιγότερο κατηγορηματική λύση σε σχέση με εκείνη που είχε προτείνει η γενική εισαγγελέας⁴⁶.

53. Αντισταθμίζονται και εγώ την απόφαση αυτή υπό την ίδια έννοια, ότι για να μην εμπίπτει μιας διαφορά στην έννοια των «αστικών και εμπορικών υποθέσεων» δεν αρκεί ο προσδιορισμός των εθνικών διατάξεων οι οποίες *in abstracto* παρέχουν τη δυνατότητα σε δημόσια αρχή να αποκτήσει αποδεικτικά στοιχεία χάρη σε προνόμια δημόσιας εξουσίας και να τα χρησιμοποιήσει στο πλαίσιο της δίκης. Δεν αρκεί επίσης η διαπίστωση ότι τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία χρησιμοποιήθηκαν στο πλαίσιο της δίκης. Για να μην εμπίπτει η διαφορά αυτή στην ως άνω έννοια, πρέπει επίσης να διαπιστωθεί εάν, *in concreto*, λόγω της χρήσεως των εν λόγω αποδεικτικών στοιχείων, η δημόσια αρχή δεν μπορεί να εξομοιωθεί με ιδιώτη στο πλαίσιο ανάλογης διαφοράς.

2. Εφαρμογή των συμπερασμάτων που συνήχθησαν από την απόφαση Sunico κ.λπ.

54. Πρέπει εξ αρχής να διευκρινιστεί ότι το γεγονός ότι οι βελγικές αρχές προσκόμισαν καταγγελίες καταναλωτών ως αποδεικτικά στοιχεία δεν συνεπάγεται ότι οι εν λόγω αρχές δεν μπορούν να εξομοιωθούν με ιδιώτη στο πλαίσιο παρεμφερούς δίκης. Στην πραγματικότητα, καίτοι μια ένωση προστασίας των καταναλωτών συνιστά πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και δεν ασκεί προνόμια δημόσιας εξουσίας, εντούτοις μπορεί να συλλέξει τις εν λόγω καταγγελίες και να τις χρησιμοποιήσει σε δίκες κατά επαγγελματιών.

55. Μπορεί ωστόσο στο πλαίσιο αυτό να εγερθούν αμφιβολίες περί του εάν μια δημόσια αρχή διαθέτει αρμοδιότητες έρευνας, υπό την στενή έννοια του όρου, οι οποίες παρέχουν τη δυνατότητα στην εν λόγω αρχή να αποκτά αποδεικτικά στοιχεία κατά τρόπο παρόμοιο με εκείνον με τον οποίο ενεργούν οι αστυνομικές αρχές. Εκτιμώ ότι η προσφυγή σε τέτοιες αρμοδιότητες συνεπάγεται άσκηση

43 Βλ. προτάσεις της γενικής εισαγγελέας J. Kokott στην υπόθεση Sunico κ.λπ. (C-49/12, EU:C:2013:231, σημείο 45).

44 Απόφαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2013 (C-49/12, EU:C:2013:545).

45 Βλ. απόφαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2013, Sunico κ.λπ. (C-49/12, EU:C:2013:545, σκέψεις 42 και 43). Η υπογράμμιση δική μου.

46 Πρβλ. De Troyer, I., «“De fiscus in burger”: nieuwe wegen voor de inning van belastingen in het buitenland?», *Tijdschrift voor fiscaal recht*, 2015, τόμος 481, σ. 426, σημείο 10.

προνομίων δημόσιας εξουσίας. Μια δίκη κατά δημόσιας αρχής στην οποία ο ζημιωθείς ζητεί αποκατάσταση της ζημίας που προκαλείται λόγω της συλλογής αποδεικτικών στοιχείων δεν εμπίπτει, καταρχήν, στον κανονισμό 1215/2012, καθόσον πρόκειται για ευθύνη κράτους για πράξεις ή παραλείψεις κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας.

56. Εντούτοις, η χρήση των αποδεικτικών στοιχείων που συνελέγησαν χάρη σε προνόμια δημόσιας εξουσίας στο πλαίσιο δίκης δεν μεταβάλλει αυτομάτως την έννομη σχέση μεταξύ των διαδίκων ούτε το αντικείμενο της διαφοράς.

57. Πράγματι, ο ιδιώτης μπορεί επίσης να χρησιμοποιήσει αποδεικτικά στοιχεία τα οποία συγκέντρωσε μια δημόσια αρχή χάρη στα προνόμια δημόσιας εξουσίας που έχει. Για παράδειγμα, σε δίκη κατά υπαίτιου τροχαίου ατυχήματος, ο ζημιωθείς του εν λόγω ατυχήματος μπορεί να προσκομίσει έγγραφα που έχει συντάξει αστυνομική αρχή. Εάν ο ζημιωθείς δεν διαθέτει τα εν λόγω έγγραφα, μπορεί καταρχήν να υποβάλει αίτημα στο εθνικό δικαστήριο προκειμένου να διαταχθεί η σχετική αρχή να προσκομίσει τα εν λόγω έγγραφα για τους σκοπούς εκδίκασης της εν λόγω διαφοράς. Ομοίως, ένας επιχειρηματίας μπορεί να κινήσει διαδικασία στο πεδίο του δικαίου του ανταγωνισμού στο πλαίσιο της οποίας ασκεί αγωγή «follow-on», προς υποστήριξη της οποίας επικαλείται απόφαση με την οποία διαπιστώνεται παράβαση των διατάξεων του εν λόγω δικαίου⁴⁷. Καθίσταται προφανές ότι οι εν λόγω διαφορές διατηρούν τον αστικό και εμπορικό τους χαρακτήρα και εμπίπτουν στον κανονισμό 1215/2012.

58. Το γεγονός ότι ένα έγγραφο συνταχθέν από δημόσια αρχή στο πλαίσιο των εξουσιών της διαθέτει ιδιαίτερη αποδεικτική αξία δεν θέτει εν αμφιβόλω την αποδεικτική αυτή αξία. Πράγματι, πρόκειται για κανόνες που εφαρμόζονται ομοίως στις διαφορές μεταξύ ιδιωτών και που παρέχουν αποδεικτική αξία σε ορισμένες κατηγορίες αποδεικτικών στοιχείων.

59. Επίσης, εάν γίνει δεκτό ότι μια διαφορά που κινείται από δημόσια αρχή αποκλείεται από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1215/2012 λόγω του ότι η εν λόγω αρχή κάνει χρήση αποδεικτικών στοιχείων που συγκέντρωσε κατ' ενάσκηση των προνομίων της θα αποδυνάμωνε την πρακτική αποτελεσματικότητα ενός εκ των συστημάτων εφαρμογής της προστασίας των καταναλωτών που κατοχυρώνονται από τον νομοθέτη της Ένωσης⁴⁸. Στο σύστημα αυτό, κατ' αντιδιαστολή προς το σύστημα στο οποίο η ίδια η διοικητική αρχή είναι εκείνη η οποία αποφαινεται επί των συνεπειών που προκύπτουν λόγω μιας παραβάσεως, μια διοικητική αρχή είναι αρμόδια για την προάσπιση του συμφέροντος των καταναλωτών ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων.

60. Τούτου δοθέντος, μια δημόσια αρχή μπορεί να διαθέτει εξουσίες που να της παρέχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιεί αποδεικτικά στοιχεία αποκλείοντας ωστόσο από τη σχετική δυνατότητα κάθε οντότητα ιδιωτικού δικαίου. Για παράδειγμα, το εθνικό δίκαιο μπορεί να προβλέπει ότι τα αποδεικτικά στοιχεία που συγκέντρωσε μια αρχή είναι εμπιστευτικά και ότι η ίδια η αρχή αποφασίζει σχετικά με την ενδεχόμενη δημοσιοποίησή τους. Επίσης, δυνάμει του εθνικού δικονομικού δικαίου, ο αντίδικος διαθέτει διαφορετικά μέσα αμφισβήτησεως των ίδιων αποδεικτικών στοιχείων ανάλογα με το εάν προσκομίζονται από δημόσια αρχή ή από ιδιώτη.

61. Πρόκειται, κατά την άποψή μου, για περιπτώσεις αντίστοιχες εκείνης την οποία αφορά η απόφαση *Sunico* κ.λπ.⁴⁹, ήτοι για την περίπτωση όπου, λόγω της χρησιμοποίησεως ορισμένων αποδεικτικών στοιχείων, μια δημόσια αρχή δεν μπορεί να εξομοιωθεί με ιδιώτη στο πλαίσιο παρεμφερούς διαφοράς. Πάντως, στην κύρια δίκη κανένα στοιχείο δεν υποδεικνύει ότι συντρέχει κατάσταση ικανή να την αποκλείει από το πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού.

⁴⁷ Για την επεξήγηση της εν λόγω υπόθεσης, βλ. απόφαση της 21ης Μαΐου 2015, *CDC Hydrogen Peroxide* (C-352/13, EU:C:2015:335, σκέψη 10).

⁴⁸ Βλ. σημείο 44 των παρούσων προτάσεων.

⁴⁹ Απόφαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2013 (C-49/12, EU:C:2013:545).

62. Για λόγους πληρότητας, επισημαίνεται ότι η κατάσταση που περιγράφεται στην απόφαση Sunico κ.λπ.⁵⁰ αφορούσε περιπτώσεις στις οποίες μια διαφορά η οποία καταρχήν ενέπιπτε στην έννοια των «αστικών και εμπορικών υποθέσεων» τελικά εξαιρέθηκε λόγω της χρησιμοποίησης ορισμένων αποδεικτικών στοιχείων εκ μέρους ενός διαδίκου. Πιστεύω ωστόσο ότι, στις περισσότερες περιπτώσεις, το γεγονός ότι ορισμένα αποδεικτικά στοιχεία είναι διαθέσιμα αποκλειστικώς υπέρ δημόσιας αρχής οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η σχέση μεταξύ της εν λόγω αρχής και ενός ιδιώτη δεν εξομοιώνεται εκ προοιμίου με σχέση μεταξύ ιδιωτών.

Δ. Επί των αρμοδιοτήτων στο πλαίσιο της διαδικασίας εκτέλεσης

63. Με το τέταρτο αίτημά τους, οι βελγικές αρχές ζήτησαν από το αιτούν δικαστήριο την επιβολή προστίμου ορισμένου ύψους για κάθε διαπιστούμενη παράβαση από την επίδοση της εκδοσθησομένης αποφάσεως στο πλαίσιο της κύριας δίκης. Με το πέμπτο αίτημά τους, οι εν λόγω αρχές ζήτησαν να κριθεί ότι οι παραβάσεις μπορούν να διαπιστωθούν βάσει απλού πρακτικού συνταχθέντος από εξουσιοδοτημένο υπάλληλο. Το τελευταίο αυτό αίτημα, κατά την άποψη μίας εκ των καθών, συνεπάγεται ότι, ομοίως στο πλαίσιο της διαδικασίας εκτέλεσης, οι βελγικές αρχές διαθέτουν αρμοδιότητες τις οποίες δεν διαθέτει ουδείς εκ των συνήθων διαδίκων στις δίκες που αφορούν αστικές και εμπορικές υποθέσεις.

64. Αντιθέτως, ούτε το αιτούν δικαστήριο ούτε κάποιος εκ των διαδίκων εκφράζουν αμφιβολίες όσον αφορά το εάν το αίτημα που αφορά την επιβολή χρηματικής ποινής για μελλοντικές παραβάσεις δύναται να αποκλείσει την κύρια δίκη καθώς και την εκδοσθησομένη απόφαση από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1215/2012. Το αίτημα ωστόσο που αφορά την επιβολή χρηματικής ποινής συνδέεται με το αίτημα που αφορά τη διαπίστωση μελλοντικών παραβάσεων βάσει απλού πρακτικού. Θα εξετάσω καταρχάς το εάν τυχόν διαφορά στο πλαίσιο της οποίας ζητείται η επιβολή μιας τέτοιας χρηματικής ποινής εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού.

1. Επιβολή προστίμου για μελλοντικές παραβάσεις

65. Από την απόφαση Realchemie Nederland⁵¹ προκύπτει ότι η υπαγωγή στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1215/2012 μιας δικαστικής αποφάσεως που αφορά επιβολή προστίμου για παράβαση της απαγορεύσεως που απαγγέλθηκε με άλλη δικαστική απόφαση καθορίζεται όχι από την ίδια τη φύση του εν λόγω μέτρου, αλλά από τη φύση των δικαιωμάτων των οποίων την άσκηση διασφαλίζει. Ακολουθώντας την ίδια επιχειρηματολογία στην απόφαση Bohez⁵², το Δικαστήριο έκρινε ότι, με βάση τη φύση των δικαιωμάτων τα οποία διασφαλίζει η επιβαλλόμενη χρηματική ποινή, η εκτέλεση χρηματικής ποινής που επιβάλλεται με απόφαση σχετική με δικαίωμα επιμέλειας τέκνου και με δικαίωμα προσωπικής επικοινωνίας, με σκοπό την εξασφάλιση του σεβασμού του ως άνω δικαιώματος προσωπικής επικοινωνίας εκ μέρους του έχοντος το δικαίωμα επιμέλειας, δεν εμπίπτει στην έννοια των «αστικών και εμπορικών υποθέσεων» βάσει του κανονισμού εκείνου που προηγήθηκε του κανονισμού 1215/2012. Σύμφωνα με την εν λόγω απόφαση, μια τέτοια εκτέλεση υπάγεται, αντιθέτως, στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 2201/2003⁵³.

50 Απόφαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2013 (C-49/12, EU:C:2013:545).

51 Βλ. απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 2011 (C-406/09, EU:C:2011:668, σκέψεις 40 έως 42 και σκέψη 44).

52 Βλ. απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2015 (C-4/14, EU:C:2015:563, σκέψεις 33, 37 και 39).

53 Κανονισμός του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΚ) 1347/2000 (ΕΕ 2003, L 338, σ. 1).

66. Πρέπει πράγματι να γίνει δεκτό ότι η νομολογιακή γραμμή στην οποία εντάσσονται οι εν λόγω αποφάσεις διαμορφώθηκε ως επί το πλείστον στο πλαίσιο προδικαστικών παραπομπών που αφορούν ασφαλιστικά⁵⁴ ή συντηρητικά⁵⁵ μέτρα που διατάσσονται με ξεχωριστή απόφαση, για την εκτέλεση της οποίας υποβλήθηκε αίτηση⁵⁶ ή μέτρα της φύσεως αυτής που ζητήθηκαν σε χωριστή διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων⁵⁷. Αντιθέτως δεν προκύπτει ρητά από την παρούσα προδικαστική παραπομπή εάν, εν προκειμένω, πρόκειται για λήψη ασφαλιστικών ή συντηρητικών μέτρων.

67. Εντούτοις, στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να γίνει ιδιαίτερη μνεία στην απόφαση *Bohez*⁵⁸ στην οποία ετίθετο το ζήτημα της εισπράξεως μιας χρηματικής ποινής, επιβληθείσας από το δικαστήριο του κράτους μέλους προελεύσεως που αποφάνθηκε επί της ουσίας σχετικά με το δικαίωμα προσωπικής επικοινωνίας προς εξασφάλιση της πραγματώσεως του δικαιώματος αυτού. Η εν λόγω χρηματική ποινή ήταν συγκεκριμένου ποσού που έπρεπε να καταβληθεί για κάθε ημέρα κατά την οποία δεν δινόταν η δυνατότητα επικοινωνίας με το τέκνο.

68. Παρατηρώ ότι οι βελγικές αρχές φαίνεται ότι υπέβαλαν ανάλογο αίτημα στη διαφορά της κύριας δίκης. Το αιτούν δικαστήριο δεν παρέχει περαιτέρω ενδείξεις όσον αφορά το αίτημα σχετικά με τη χρηματική ποινή. Η Βελγική Κυβέρνηση διευκρινίζει ότι η εν λόγω χρηματική ποινή επιβάλλεται αποκλειστικά σε παραβάσεις που προσδιορίζει το εθνικό δικαστήριο κατά την περάτωση της κύριας δίκης. Ομοίως από τη διατύπωση του αιτήματος σχετικά με την επιβολή χρηματικής ποινής προκύπτει ότι με αυτή σκοπεύεται η διασφάλιση της αποτελεσματικότητας της δικαστικής αποφάσεως που αιτούνται οι βελγικές αρχές, καθόσον η εν λόγω απόφαση αφορά την παύση αθέμιτων πρακτικών της αγοράς και/ή εμπορικών πρακτικών.

69. Εξάλλου, ο βελγικός κώδικας πολιτικής δικονομίας περιέχει το κεφάλαιο XXIII με τίτλο «Περί της επιβολής χρηματικής ποινής», του οποίου το άρθρο 1385bis ορίζει ότι ο δικαστής δύναται, κατόπιν αιτήματος διαδίκου, να καταδικάσει τον αντίδικο, προς εξασφάλιση της συμμορφώσεώς του προς την κύρια απόφαση, στην καταβολή χρηματικού ποσού (χρηματική ποινή), χωρίς να θίγονται τυχόν δικαιώματα αποζημιώσεως. Σύμφωνα με το άρθρο 1385ter του εν λόγω κώδικα, το δικαστήριο δύναται να προσδιορίσει τη χρηματική ποινή, μεταξύ άλλων, σε συγκεκριμένο ποσό ανά παράβαση. Καίτοι το αιτούν δικαστήριο δεν προσδιορίζει εάν το αίτημα των βελγικών αρχών βασίζεται στην εν λόγω διάταξη, φαίνεται ότι το περιεχόμενό του αντιστοιχεί πλήρως σε αυτό που ζητούν οι αρχές. Ως εκ τούτου, η απόφαση *Bohez*⁵⁹ αποδεικνύεται ακόμη πιο λυσιτελής όσον αφορά την παρούσα προδικαστική παραπομπή: η χρηματική ποινή που είχε επιβληθεί στο πλαίσιο της εν λόγω απόφασης βασιζόταν στο άρθρο 1385bis του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας.

70. Λαμβανομένης υπόψη της νομολογιακής γραμμής στην οποία εντάσσεται η απόφαση *Bohez*⁶⁰, μπορεί να υποστηριχθεί ότι, εάν εμπίπτει στην έννοια των «αστικών και εμπορικών υποθέσεων» τυχόν διαφορά στο πλαίσιο της οποίας οι αρχές αιτούνται, αφενός, τη διαπίστωση ύπαρξης αθέμιτων πρακτικών της αγοράς και/ή εμπορικών πρακτικών και, αφετέρου, την παύση των εν λόγω πρακτικών, τότε η εν λόγω διαφορά συνεχίζει να εμπίπτει στην εν λόγω έννοια ακόμη και στην περίπτωση που ζητείται η επιβολή προστίμου με σκοπό τη διασφάλιση της συμμορφώσεως προς τη δικαστική απόφαση που εκδίδεται στο πλαίσιο αυτής.

54 Βλ. απόφαση της 27ης Μαρτίου 1979, *Cavel* (C-143/78, EU:C:1979:83, σκέψη 2), μνημονευθείσα στην απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 2011, *Realchemie Nederland* (C-406/09, EU:C:2011:668).

55 Βλ. απόφαση της 17ης Νοεμβρίου 1998, *Van Uden* (C-391/95, σκέψη 33) ομοίως μνημονευθείσα από το Δικαστήριο στην απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 2011, *Realchemie Nederland* (C-406/09, EU:C:2011:668).

56 Βλ. αποφάσεις της 27ης Μαρτίου 1979, *Cavel* (C-143/78, EU:C:1979:83, σκέψη 2), και της 18ης Οκτωβρίου 2011, *Realchemie Nederland* (C-406/09, EU:C:2011:668, σκέψη 35).

57 Βλ. απόφαση της 17ης Νοεμβρίου 1998, *Van Uden* (C-391/95, σκέψη 33).

58 Βλ. επίσης, απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2015, *Bohez* (C-4/14, EU:C:2015:563, σκέψη 49).

59 Απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2015 (C-4/14, EU:C:2015:563). Όσον αφορά την εν λόγω διάταξη του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας, βλ. ομοίως προτάσεις μου στην υπόθεση *Bohez* (C-4/14, EU:C:2015:233, σημείο 42 και εκεί μνημονευόμενη θεωρία).

60 Απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2015 (C-4/14, EU:C:2015:563).

71. Εντούτοις, δεν πρέπει να παραβλεφθεί η κατάσταση που παρατίθεται στο σημείο 22 των παρουσών προτάσεων, στην οποία μια διαφορά εξαιρείται από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1215/2012 λόγω της βάσεως της ασκηθείσας αγωγής στο πλαίσιο της διαφοράς αυτής ή των λεπτομερειών ασκήσεώς της. Εντούτοις, από το άρθρο 1385bis του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας προκύπτει ότι η χρηματική ποινή της οποίας η επιβολή ζητείται από το εν λόγω κράτος μέλος ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου φαίνεται να αποτελεί σύνηθες μέτρο στο πλαίσιο της πολιτικής δίκης, το οποίο είναι εξίσου διαθέσιμο υπέρ των ιδιωτών. Ως εκ τούτου, ούτε η υποβολή του αιτήματος επιβολής μιας τέτοιας χρηματικής ποινής ούτε η αίτηση εκτελέσεως της εν λόγω δικαστικής απόφασεως με την οποία διατάσσεται επιβολή της εν λόγω χρηματικής ποινής συνιστούν άσκηση προνομίων δημόσιας εξουσίας.

72. Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, τυχόν αγωγή με την οποία δημόσιες αρχές ζητούν την επιβολή χρηματικής ποινής συγκεκριμένου ποσού για κάθε διαπιστούμενη παράβαση από την επίδοση της δικαστικής απόφασης εμπίπτει στην έννοια των «αστικών και εμπορικών υποθέσεων» όταν, πρώτον, με την εν λόγω χρηματική ποινή σκοπείται να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα της δικαστικής απόφασεως η οποία εκδίδεται στο πλαίσιο της δίκης που εμπίπτει στην εν λόγω έννοια και, δεύτερον, η εν λόγω χρηματική ποινή συνιστά σύνηθες δικονομικό μέτρο, το οποίο είναι διαθέσιμο ομοίως υπέρ των ιδιωτών ή του οποίου η άσκηση δεν συνεπάγεται την άσκηση εξαιρετικών εξουσιών σε σχέση με τους κανόνες του κοινού δικαίου που ισχύουν στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών⁶¹.

2. Η διαπίστωση παραβάσεων από διοικητική αρχή

73. Το αιτούν δικαστήριο δεν παρέχει λεπτομερείς πληροφορίες όσον αφορά τα στοιχεία που δύνανται να εγείρουν αμφιβολίες στο πλαίσιο του πέμπτου αιτήματος, ήτοι τη διαπίστωση μελλοντικών παραβάσεων βάσει απλού πρακτικού συνταχθέντος από εξουσιοδοτημένο υπάλληλο. Ως εκ τούτου, προκειμένου να δοθεί χρήσιμη απάντηση στο αιτούν δικαστήριο, θα διατυπώσω, με βάση τις παρατηρήσεις των διαδίκων, ορισμένες γενικές παρατηρήσεις σχετικά με το εν λόγω αίτημα.

74. Με το πέμπτο αίτημά τους, οι βελγικές αρχές φαίνεται να ζητούν να τους επιτραπεί να διαπιστώνουν οι ίδιες τις παραβάσεις οι οποίες τιμωρούνται με επιβολή χρηματικής ποινής, χωρίς να είναι απαραίτητη η προσφυγή σε δικαστικό επιμελητή ή άλλα μέσα για τους σκοπούς αυτούς. Στο ίδιο πνεύμα, η Βελγική Κυβέρνηση επισήμανε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι, εάν το εθνικό δικαστήριο απορρίψει το πέμπτο αίτημά τους, τότε οι βελγικές αρχές θα αναγκαστούν να προσφύγουν στις υπηρεσίες δικαστικού επιμελητή για να προβεί στις εν λόγω διαπιστώσεις. Ομοίως, οι καθών ισχυρίζονται ότι, σε αντίθεση με μια βελγική αρχή, ένας ιδιώτης οφείλει, για παράδειγμα, να προσφύγει στις υπηρεσίες δικαστικού επιμελητή και, κατά περίπτωση, να αποδείξει την ύπαρξη των παραβάσεων ενώπιον του δικάζοντος δικαστηρίου.

75. Υπενθυμίζεται ότι, στην απόφαση Henkel⁶², το Δικαστήριο έκρινε ότι η αγωγή παραλείψεως που ασκείται από ένωση προστασίας καταναλωτών εμπίπτει στην έννοια των «εμπορικών και αστικών υποθέσεων» διότι η εν λόγω αγωγή σκοπεί να υποβάλει τις σχέσεις ιδιωτικού δικαίου στον δικαστικό έλεγχο. Από τις παρατηρήσεις των διαδίκων που παρατέθηκαν στα προηγούμενα σημεία των

61 Καίτοι ούτε το αιτούν δικαστήριο ούτε οι διάδικοι εκφράζουν αμφιβολίες όσον αφορά τα μέτρα δημοσιοποίησης, επισημαίνεται, χάριν πληρότητας, ότι τα μέτρα αυτά δεν εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1215/2012. Πράγματι, αυτά προβλέπονται στο άρθρο 14, παράγραφος 1, σημείο 2, του νόμου της 30ής Ιουλίου 2013 και φαίνεται ότι συνιστούν σύνηθες δικονομικό μέσο διαθέσιμο υπέρ των ιδιωτών. Η διαφορά στο πλαίσιο της οποίας ζητούνται τα εν λόγω μέτρα ουδόλως αφορά την άσκηση των εξαιρετικών εξουσιών σε σχέση με τους ισχύοντες κανόνες που διέπουν τη σχέση μεταξύ ιδιωτών. Εξάλλου, καίτοι τα εν λόγω μέτρα διαφέρουν από εκείνα του προστίμου, σκοπούν στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας της δικαστικής αποφάσεως με την οποία διαπιστώνονται αθέμιτες εμπορικές πρακτικές. Συναφώς, το άρθρο 11, παράγραφος 2, της οδηγίας 2005/29 προβλέπει ότι, προκειμένου να εξαλειφθούν τα συνεχιζόμενα αποτελέσματα αθέμιτης εμπορικής πρακτικής η παύση της οποίας έχει διαταχθεί με τελεσίδικη απόφαση, τα κράτη μέλη δύνανται να προβλέπουν την υποχρέωση δημοσιεύσεως της εν λόγω αποφάσεως ή επανορθωτικής δηλώσεως. Ουδέν υποδεικνύει ότι πρόκειται για μέτρα τα οποία επιφυλάσσονται αποκλειστικά υπέρ των δημοσίων αρχών.

62 Βλ. απόφαση της 1ης Οκτωβρίου 2002 (C-167/00, EU:C:2002:555, σκέψη 30).

παρουσών προτάσεων προκύπτει ότι, με το πέμπτο αίτημά τους, οι βελγικές αρχές ζήτησαν να τους χορηγηθεί η αρμοδιότητα διαπιστώσεως μελλοντικών παραβάσεων. Το εν λόγω αίτημα αποσκοπεί κατ' ουσίαν να υποβάλει στον έλεγχο των εν λόγω αρχών τις έννομες σχέσεις στις οποίες υπεισέρχονται οι καθών και, ως εκ τούτου, αφορά την άσκηση προνομίων δημόσιας εξουσίας.

76. Εξάλλου, δυνάμει του άρθρου XV.2 του ΚΟΔ, τα πρακτικά που συντάσσονται από δημόσιους υπαλλήλους διαθέτουν αποδεικτική ισχύ μέχρις αποδείξεως του αντιθέτου. Έγγραφο που καταρτίζεται από ιδιώτη δεν διαθέτει τέτοια αποδεικτική ισχύ. Ως εκ τούτου, καίτοι φαίνεται ότι τα εν λόγω πρακτικά θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν στο πλαίσιο της διαδικασίας εκτελέσεως, η κατάρτισή τους εμπίπτει μάλλον στη διαδικασία συγκεντρώσεως αποδεικτικών στοιχείων. Όπως επισήμανα στο σημείο 55 των παρουσών προτάσεών μου, η άσκηση αρμοδιοτήτων με σκοπό τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων οι οποίες συνεπάγονται την άσκηση εξαιρετικών εξουσιών σε σχέση με τους κανόνες που ισχύουν στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών, συνιστά άσκηση προνομίων δημόσιας εξουσίας. Τούτο ισχύει, ιδίως, όταν δημόσια αρχή ασκεί αρμοδιότητα με την οποία επιδιώκει να υποκατασταθεί στις αρμοδιότητες του δικαστικού επιμελητή, διαπιστώνοντας την ύπαρξη παραβάσεων με βάση έγγραφο που έχει καταρτιστεί με δική της μέριμνα. Διαφορά αφορώσα τη χορήγηση των εν λόγω αρμοδιοτήτων αφορά εξαιρετικές εξουσίες σε σχέση με τους κανόνες του κοινού δικαίου που εφαρμόζονται στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών, με αποτέλεσμα να μην δύναται να συναχθεί κατά πόσον η εν λόγω διαφορά εμπίπτει στην έννοια των «αστικών και εμπορικών υποθέσεων».

77. Δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο η ανάθεση μιας τέτοιας αρμοδιότητας να ενισχύει την αποτελεσματικότητα δικαστικής αποφάσεως που εκδίδεται στο πλαίσιο δίκης η οποία εμπίπτει στην έννοια των «αστικών και εμπορικών υποθέσεων». Εντούτοις, το πέμπτο αίτημα δεν αφορά ούτε ασφαλιστικό μέτρο ούτε μέτρο που συνίσταται στην καταδίκη ενός διαδίκου στην καταβολή προστίμου⁶³ ή χρηματικής ποινής⁶⁴ των οποίων η υπαγωγή στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1215/2012 εξαρτάται από τη φύση των δικαιωμάτων των οποίων η άσκηση διασφαλίζεται με το εν λόγω δικαίωμα ή μέτρο.

E. Τελικές παρατηρήσεις

78. Από την ανάλυσή μου προκύπτει ότι, πρώτον, οι ιδιαιτερότητες που χαρακτηρίζουν το συμφέρον δημόσιας αρχής να ασκήσει αγωγή δεν δύναται να εξαιρέσουν από το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1215/2012 διαφορά όπως αυτή της κύριας δίκης⁶⁵. Δεύτερον, το γεγονός ότι η εν λόγω αρχή διαθέτει αρμοδιότητες έρευνας τις οποίες δεν διαθέτουν οι ιδιώτες και ότι χρησιμοποιεί αποδεικτικά στοιχεία που συγκέντρωσε χάρη στις εν λόγω αρμοδιότητές της δεν συνεπάγεται αυτοδικαίως ότι η εν λόγω διαφορά δεν εμπίπτει στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1215/2012⁶⁶. Τρίτον, η εν λόγω διαφορά δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού καθόσον αφορά αγωγή με την οποία οι δημόσιες αρχές ζητούν να τους χορηγηθούν εξαιρετικές εξουσίες σε σχέση με τους εφαρμοστέους στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών κανόνες, ήτοι, η εξουσία διαπιστώσεως τυχόν παραβάσεων⁶⁷.

63 Βλ. απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 2011, Realchemie Nederland (C-406/09, EU:C:2011:668, σκέψη 44).

64 Βλ. απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2015, Bohez (C-4/14, EU:C:2015:563, σκέψη 35).

65 Βλ. σημείο 47 των παρουσών προτάσεων.

66 Βλ. σημεία 60 έως 61 των παρουσών προτάσεων.

67 Βλ. σημεία 75 και 77 των παρουσών προτάσεων.

79. Επισημαίνω περαιτέρω ότι, μολονότι η διαφορά της κύριας δίκης δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1215/2012 όσον αφορά το πέμπτο αίτημα, δεν αποκλείεται εντούτοις η εφαρμογή του εν λόγω κανονισμού όσον αφορά τα λοιπά αιτήματα⁶⁸.

V. Πρόταση

80. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο προδικαστικό ερώτημα που υπέβαλε το hof van beroep te Antwerpen (εφετείο Αμβέρσας, Βέλγιο) ως εξής:

Το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 1215/2012, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2012, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, έχει την έννοια ότι συνιστά «αστική και εμπορική υπόθεση», κατά τη έννοια της άνω διατάξεως, διαφορά αφορώσα διαδικασία κινηθείσα από δημόσιες αρχές κράτους μέλους κατά προσώπων ιδιωτικού δικαίου εγκατεστημένων σε άλλο κράτος μέλος στο πλαίσιο της οποίας ζητείται να διαπιστωθεί η ύπαρξη παραβάσεων που συνιστούν αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, να διαταχθεί η παράλειψή τους, να διαταχθεί η λήψη μέτρων δημοσιότητας με έξοδα των καθών και να επιβληθεί χρηματική ποινή συγκεκριμένου ύψους για κάθε σχετική μελλοντική παράβαση.

Αντιθέτως, δεν συνιστά «αστική και εμπορική υπόθεση» μια τέτοια διαφορά αν αφορά αγωγή με την οποία δημόσιες αρχές ζητούν τη χορήγηση εξαιρετικών εξουσιών σε σχέση με τους εφαρμοστέους στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών κανόνες.

⁶⁸ Συγκεκριμένα, δύναται να συναχθεί από την απόφαση της 21ης Απριλίου 1993, Sonntag (C-172/91, EU:C:1993:144, σκέψεις 6, 14 έως 16 και 21), ότι ο κανονισμός 1215/2012 εφαρμόζεται ομοίως και επί αποφάσεων εκδιδόμενων επί αστικών υποθέσεων από ποινικά δικαστήρια, οι οποίες περιέχουν τόσο αστικές όσο και ποινικές διατάξεις. Στην περίπτωση αυτή, μόνον οι αστικές διατάξεις εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού. Επίσης, κατά την άποψή μου, από την απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 1997, van den Boogaard (C-220/95, EU:C:1997:91, σκέψη 21), προκύπτει ότι ενδέχεται να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού ορισμένες μόνον πτυχές αποφάσεως που έχει εκδοθεί από πολιτικό δικαστήριο. Πρέπει, καταρχήν, να ισχύει το ίδιο και στην περίπτωση στην οποία μόνον ορισμένες πτυχές της διαφοράς εμπίπτουν στην έννοια των «αστικών και εμπορικών υποθέσεων».